

TANÚSÍTÁSI TAPASZTALATOK az Építési Vállalkozások Minősítési Rendszerében

Ez év október 1-én lesz egy éve annak, hogy az Országos Lakásügyi és Építési Hivatal, az építő- és építőanyag ipari szakmai szervezetek, valamint pénzügyi intézmények támogatásával az Építésügyi Minőségellenőrző és Innovációs Kht. Minősítő Irodája megkezdte tanúsítási tevékenységét az Építési Vállalkozások Minősítési Rendszerében. Az építetők és az építési tevékenység résztvevőinek érdekében létrehozott minősítési rendszer jelenleg bevezetési időszakát éli és az első tapasztalatok néhány elvi és gyakorlati kérdés tisztázást is szükségessé teszik.

Előzmények és célok

A szabvány bázisú minőségirányítási rendszer tanúsításokon túlmutatóan **nemzetközi és hazai szinten is előtérbe került minősítési kritérium** a speciális szakmai feladatok megvalósításában szerzett, **referenciákkal igazolt gyakorlat**, a **pénzügyi lebonyolítás** gazdasági hátterének **biztosítása**, a megfelelő szakmai felkészültséggel rendelkező, **tapasztalt műszaki** és alkalmazotti **állomány** rendelkezésre állása, és a megvalósítására alkalmas **műszaki felszereltség**, **felkészültség színvonala**.

Ennek megfelelően az Építési vállalkozások Minősítési Rendszerének célja a minősítést vállaló **építőipari vállalkozások felkészültségének és referencia-képességének szakszerű, objektív és mérhető bemutatása a megrendelői igények teljes körű kielégítése érdekében**.

A rendszer maga, szakmai alapjai és rendező elve **eurokonform**, illeszkedik az érvényes és kidolgozás alatt álló Uniós szabályozások követelményeihez, ugyanakkor valamennyi részletében a hazai építőipari gyakorlatra támaszkodik.

A minősítés alapelemei kiterjednek az adott **vállalkozások jogi, adminisztratív, szervezeti és pénzügyi felkészültségének, továbbá műszaki képességük, felszereltségük és kapacitásuk vizsgálatára és értékelésére**.

Az **Építési vállalkozók minősítési rendszere** nem konkurens és nem helyettesítője az ISO tanúsítványoknak, hanem az építési ágazat befektetőinek és vállalkozóinak kölcsönös **bizalomerősítő eszköze a minőséget nyújtó építési tevékenység elismerése területén**. Újdonsága abban rejlik, hogy a műszaki felkészültség mellett figyelembe veszi az adminisztrációs, jogi, pénzügyi és személyi feltételek teljesülését is.

Tanúsítási ismérvek

A minősített cím megszerzését tervező vállalkozások számára fontos döntési kritérium lehet a jelenleg széles körben elterjedt ISO alapú tanúsítás, a Minősített

felhasználói cím és a jelen tanúsítás közötti különbség ismerete. Egy lehetséges összehasonlítás:

Az ISO bázisú Minőségirányítási Rendszerek menedzsment centrikusak, a tanúsított cég szervezett működését igazolják azt, hogy egy adott gazdasági társaság képes a megrendelő igényeinek szerződésben vállalt kötelezettségek által szabályozott módon, megfelelő minőségben, költségszinten és határidőre történő kielégítésére.

Minősített Felhasználó cím a korszerű, magas teljesítményű, **engedélyezett építési termékek** alkalmazásához megszerzett speciális ismeretek és a használatukban referenciákkal bizonyított jártasság **tanúsítása igazolt jogállású vállalkozásoknak és társaságoknak.**

A Minősített Építési Vállalkozás meghatározott **építés kivitelezési tevékenység végzésében elért, referenciákkal igazolt vállalkozói felkészültség és szakmai kiválóság tanúsítása** az adott vállalkozás jogi, adminisztratív, szervezeti és pénzügyi felkészültsége, műszaki képessége, felszereltsége és kivitelezői kapacitása egyidejű értékelésének alapján.

Szeretném hangsúlyozni, hogy **az Építési Vállalkozók Minősítési rendszere nem állított fel külön szakmai követelményeket**, nem tekinti alapfeltételnek és nem támaszkodik az önként létrehozott, vagy jogszabályok alapján megszerzett tanúsításokra és engedélyekre, ezért **nem végez párhuzamos vizsgálatokat**. Viszont **elismerjük**, hogy az ISO szerinti minőségirányítási rendszerek tanúsítása, a Minősített felhasználói cím, az ÉME vagy **egyéb tanúsítások megléte elősegíti a sikeres minősítést.**

A tanúsítások tárgyának **összevetése** alapján megállapítható, hogy az **ISO tanúsítás menedzsment szemléletű**, a **Minősített felhasználói tanúsítvány** megszerzése **építési termék-orientált**, míg a **Minősített építési vállalkozói tanúsítvány építési vállalkozási és szakmai irányultságú.**

Tanúsítási terület

A tanúsítási terület meghatározása körültekintést igényel. Eddigi munkánk során a legtöbb kérdés ezzel kapcsolatban merült föl.

A vállalkozó által folytatott minősíthető építési kivitelezési munkák, munkafolyamatok, munkanemek jegyzékéből a kérelmező vállalatok **kiválasztják a szakmai felkészültségüknek megfelelő területeket, azokat az építési munkákat, munkafajtákat, vagy munkanemeket, amelyre a minősítést kéri.** Ez lehet például: 3. Falazatok és egyéb kőműves szerkezetek építése, vagy ennek egy része: 3.5 Kémények készítése. **A referencia épületekben ezeket a munkákat vizsgálja a tanúsító szervezet.**

A munkanemek jegyzékének összeállításakor szem előtt tartottuk az európai klasszifikációt, de nagyobb felbontással, hogy a legkisebb szervezetek is azonosíthassák saját tevékenységüket. **A szélesebb körű tevékenységet végző cégeknek elegendő az alaptevékenység fejezetcímét megadni és bejelölni milyen munkafajtákat zárnak ki ebből.**

Az viszont általában elkerüli a pályázók figyelmét, hogy **a rendszer lehetőséget ad** konkrét, **nevesített** anyaggal vagy szerkezettel, illetve meghatározott építési rendszerrel végzett **tevékenység tanúsítására**. Vagyis az önként választott tanúsítási terület testre szabható, amihez **a tanúsító szervezet konzultációt biztosít**.

A tanúsítási terület szűkebb is lehet a társaság teljes tevékenységi területénél.

A minősítés és a tanúsítvány tartalma

Egy adott társaság minősítésének alapját a hivatalos cégből nyerhető információk, a lebonyolítás gazdasági hátterének biztosítása és a gazdasági tevékenység beszámoló adatai, a referenciák vizsgálata és az általuk igazolt szakmai eredmény, a műszaki felkészültség bemutatott adatai, valamint a műszaki és alkalmazotti állomány felkészültségének tény adatai képezik, amelyeket **a kérelmező vállalkozás a minősítő szervezet adatlapjain közöl**.

Az építető, vagy a megrendelő a tanúsítványon **részletesebb adatokat** talál mint az elterjedt ISO tanúsítványokon. Szeretnénk, hogy ez **egyaránt legyen előnyös a vállalkozónak és partnereinek**.

A tanúsítvány tartalmazza, hogy a cím birtokosa az **Építés kivitelezés**, vagy az **Építés kivitelezés és tervezés** területén milyen **minősített munkákat, munkafajtákat és munkanemeket** végez. A minősítési eljárás során megállapított **Műszaki képesség szerinti besorolást és Kivitelezési szerződés nagysága szerinti besorolást, valamint a minősített munkafajták tételes jegyzékét** a tanúsítvány elválaszthatatlan részét képező Melléklet tartalmazza. Tapasztalatunk szerint ez járulékos információt is érdemel.

A Műszaki képesség szerinti besorolás táblázat segítségével bemutatja, hogy a társaság az általa gyakorolt tevékenység-típusok műveléséhez milyen irányultságú műszaki képességekkel (tervezői munkahelyek, mérőeszközök, építőgépek, gépesített szerszámok stb.) rendelkezik, annak megadásával, hogy saját tulajdonú gépeivel és eszközeivel, illetve a hozzájuk tartozó felkészültséggel, vagy bérelt eszközökkel, vagy neki műszaki szolgáltatást végző alvállalkozókkal végzi a tevékenységet.

A kivitelezési szerződés nagysága szerinti besorolás összehasonlítható módon, táblázatos formában tartalmazza a társaság által az előző 3 évben elért átlagos éves építőipari forgalom és a vizsgált referenciákra vonatkozó szerződések nagyságát, az alkalmazottak éves átlaglétszámát és az elmúlt 3 évben alkalmazott műszaki vezetők számát.

Összességében elmondható, hogy **a társaság részletesen bemutatkozik, az építető pedig a tanúsítvány alapos áttekintésével megbízható, ellenőrzött információt kap döntésének meghozatalához**. A megrendelő láthatja a pénzügyi teljesítés határait, a munkavállalók számát, felkészültségét és azt is, hogy saját eszközeivel, vagy alvállalkozókkal dolgozik-e a vállalkozó.

A minősítési tanúsítvány határozatlan időre szól, visszavonásig érvényes.

A rendszergazda **ÉMI Kht.** mellett fennállásáig az **OLÉH**, az **ÉVOSZ** és a **MALOSZ** rendezvényein, kiadványaiban és **honlapján szakmai propagandát** fejt ki, és az ÉMI Kht.-val egyeztetett módon folyamatosan közzéteszi a rendszerrel kapcsolatos információkat, a **sikeresen minősített vállalkozók névsorát** és adatait.

A minősített szervezetek rendszeres felülvizsgálata

Többször felvetett kérdés a partnerek részéről a tanúsítvány utóellenőrzése. A határozatlan időre szóló minősítési bizonyítvány **érvényességének feltétele**, hogy az ÉMI Kht. utóellenőrzés keretében győződjön meg a **minősítés alapjául szolgáló körülmények fennállásáról**, vagy azok megváltozásáról.

A minősített vállalkozásra vonatkozó jogi és gazdasági információk vizsgálata önbevallás segítségével évenként, a műszaki feltételek vizsgálata 5 évenként esedékes.

Amennyiben az éves változás jelentés tartalma alapján vagy a megbízott más módon történt észlelése alapján felülvizsgálatot igényel, akkor a Minősítő iroda foganatosítja azt.

A tanúsítvány keltét követő öt év elteltét megelőzően a Minősítő iroda felhívja szerződő partnere figyelmét a műszaki feltételek utóellenőrzési kötelezettségére és a vizsgálatot elvégzi, annak megtörténtét regisztrálja.

Közbeszerzési kapcsolódás

Az Európai Unió Bizottságának megbízásából a CEN/TC 337.sz. munkabizottsága évek óta dolgozik egy építési vállalkozásokat minősítő szabvány megalkotásán, melynek célja, hogy **az uniós közbeszerzésekben további felülvizsgálatok és értékelés nélkül vehessenek részt** a szabvány szerint **minősített vállalkozók**. Ez a munka még nem fejeződött be. Saját rendszerünk kidolgozása megelőzte az európai kezdeményezést úgy, hogy figyelembe vette a prEN/TR 13883:2003 tervezet ajánlásait.

Hazai **közbeszerzési törvényünk módosításaiban**, a szakmai szervezetek által támogatott kezdeményezéseink ellenére, **eddig nem érvényesül** a minősített építőipari vállalkozások kedvező elbírálása, minek oka lehet a rendszer újdonsága és a referenciák kisebb száma. **Viszont** megállapítható, hogy a **piac igényli és várja a kompetens törvényalkotó szervezetek lépését** ezen a területen.

A helyi közigazgatások támogatásával, **közpénzekből megvalósuló beruházásoknál** is előnyös, ha a közbeszerzések során **a pályázat kiírója számos információt kap** a versengő cégek legfontosabb teljesítmény adatairól anélkül, hogy szakértők egész csapatát alkalmazva kelljen véleményt alkotnia. Itt hangsúlyoznunk kell, hogy a minősítés megléte nem mint alapvető követelmény, hanem mint egy plusz, elbírálást segítő elem jelentkezik.

Ugyanez elmondható a finanszírozó **bankról**, amely a hitelbírálat során meggyőződhet a beruházást kivitelező építőipari vállalat felkészültségéről, ami nem elhanyagolható mértékben **csökkentheti a kockázatot**.

Eljárási költségek

A minden pályázó számára azonos, 30 000 Ft nagyságú regisztrációs díj levonásra kerül a tanúsítási szerződés összegéből.

Udvarias kérdésként többször elhangzott, hogy a különböző minősítési területek eljárási költsége milyen mutatók alapján határozható meg?

A benyújtott kérelmezési dokumentáció teljessége esetén a jogi, adminisztratív és pénzügyi feltételek valamint a dokumentáció felülvizsgálatával indul a Minősítő szervezet munkája. A ráfordított munkaórák szerint ez **az alapdíj 200ezer Ft.-ról indul.**

A tanúsítási terület nagyságától és összetettségétől függően kiválasztott három referencia épület (objektum) átadás-átvétel és tervdokumentációjának , valamint helyszíni szakmai felülvizsgálatának lefolytatására fordított mérnökök száma, a társaság hierarchiájának típusa, műszaki felkészültségének foka és a foglalkoztatottak száma együttesen határozzák meg az auditálásra és tanúsítvány **kiadására és fenntartására** szükséges munkaidő ráfordítást. Ennek alapján **sámítható az alapköltségen felüli díj mértéke.**

Összességében a ökölszabályként is elmondható, hogy **tanúsítási költség a Szerződés nagysága szerint A-tól G-ig terjedő hét besorolási kategóriában 250 ezer és 1.500 ezer Ft. között mozog.**

ÉMI Kht. honlapja

Kérem **használják** továbbra is információforrásként **honlapunkat (www.emi.hu)**, amelyen a rendszer tájékoztató és a tanúsított vállalkozások adatai mellett megtalálják a tanúsítással kapcsolatos kerek asztal beszélgetéseken megfogalmazott **közérdekű kérdésekre adott válaszokat** is.

Budapest, 2006.08.22.

Dr. Hornok Antal
ÉMI Kht. Minősítő Iroda vezetője